

פר' בחוקותי. תשע"א
נא לשמור על קדושת הגליון !

"זכרון מאיר"

פרקי-אבות

פרק ד'

[מתוך פירוש רבנו יונה גירונדי]

ר' יוחנן בן ברוקא אומר כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי. חילול השם האמור בתלמוד, הוא פרהסיא, ולפי חשיבות האדם הוא חילול בדבר קטן, וכדאמר (יומא דף פ"ז) היכי דמי חילול השם [אמר רב] כגון אנא דשקילנא בשרא מטבחא ולא יהיבנא דמי לאלתר, לכן החכמים ואנשי השם [צריכין] לשמור במעשיהם על כל שאר בני אדם, וכל איש כפי מעלתו, וכל הרוצה ליטול את השם יבא ויטול, ואמרו במסכת סנהדרין שאפילו על ערקתא דמסאנא יהרג ואל יעבור [לא על דרך וכו'], אבל בשלושה דברים כל אדם חייב ליהרג עליהם ואם יעבור ולא יהרג הוא עון פלילי כעבודת כוכבים ושפיכות דמים וגילוי עריות, וחילול השם בפרהסיא עונשו גדול מכל אלו השלושה [וכו'].

אחד שוגג ואחד מזיד בחילול השם. לא שנפרעין ממנו על השוגג כמזיד, אלא שאף על השוגג נפרעין ממנו בגלוי וכל אחד כפי עונו ישא, מפני שאף השגגה הנחשבת לו עון בזמן שאינו אנוס, שהיה לו ליזהר שלא יבא על ידו ולא נזהר, לפיכך חייבו הכתוב קרבן שיכפר לו.

ר' אלעזר הקפר אומר הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם. פ"י הקנאה [וכו'], הדרך האחד, מקנא בטובה, והוא הדרך רע, וענין הראשון כי יראה חבירו טוב ורע בעיניו וכאשר עוסק בתורה ובמצוות והולך בדרך טובה מקנא בו, כי הוא שונא אוהבי ה' ועושי רצונו, המדה הזאת מוציאתו מן העולם, והיא הרעה הגדולה בקנאות ונקרא שמו שונאי ה'. הענין השני, לא ירע בעיניו מצד כי שונא דרך עוסק בתורה אך אחר שאיננו הולך בדרך ההיא לא חפץ גם בחברו שילך בה כי אם לפי רצונו לא יצא אחר טוב ממנו לא מטובתו אך מרעת האחרים גם זה יקרא שונא ה', כי אינו עושה מעשי ה', גם מחבריו העושים קשה בעיניו, ואם איננו שונא כראשון.

ויש דרך טובה בקנאה ואם אחרת טובה ממנה, מה שאמרו חז"ל קנאת סופרים תרבה חכמה, כי ע"י שרואה חבריו קדושים וחכמים גם הוא חפץ להיות כמותם, ומפני הקנאה מרבה על חכמתו וטורח ומוסיף לעשות טובה וללכת בדרך ישרה, אך יותר היא [שוה] אם בלא קנאה חפץ באלה כי [יראי]? ה' הם וזאת מלאכת האדם.

[וכו'], כי עושה הראוי, מנדבת לבו הולך באמת ובלבב שלם וחשוב מן העושהו מקנאת אדם כי תעלה על לבו ואם מזה או מזה המעשה יעשה וטוב אשר תאחוז בראשון ומזה אל תנח את ידך.

הדרך הבי', קנאת העושר, הענין הראשון השוחר הרע וקשה בעיניו כי יש עושר לאחרים אחר שאין לו ואין לו בכל אלה כזו לרוע כי שונא טובת הנבראים ואינו רוצה בתיקון העולם. הענין השני, המקנא בחבריו העשירים וקשה בעיניו כשהם עשירים ממנו, לא משנאתו בהם ובעשרם ויחפץ כשיתמעט, אך מאהבתו אל העושר וחפצו להיות עשיר גדול, כי העושר בעיניו הוא הכבוד ורוצה להיות נכבד מהם.

והענין השלישי הוא הטוב ברעים, אוהב כסף ומקנא בו וחפץ שיהיה לו עושר גדול ואם לאחרים יש מעט או הרבה לא יחוש, ואין לזה קנאה בוערת כמו החפץ להתעשר מכל בני אדם. [וכו'].

תוכן דברי "מסילת-ישרים" פרק ה' (החלק הראשון)

קיימים כמה "מפסידים", אשר מרחיקים את האדם ממידת הזהירות.

המפסיד הראשון:

טירדות הפרנסה והעיסוק בה, מונעין לתת לב אל המעשה, כי מחשבותיו אסורות בזיקי-המשא אשר עליהם, ולא נותר לו זמן לעסוק בעבודת ה'. בעוד שעל האדם למעט בעסקיו כפי-יכולתו ולעסוק בתורה, משום שתורה מביאה לידי זהירות, ואין צורך הפרנסה מכריחו לעסוק רק בעסקיו, [ולכן נצטוונו ב"קביעת עתים לתורה"]. (לכי כונת רבינו, שטעם הקביעות כדי שהתורה תביאנו לידי זהירות, וא"כ אולי כונתו מעין הוכחה), - והעירוני שנראה מלשונו דכאן איירי בעצם החיוב דעבודת ה', וא"כ טעם הקביעות כדי שלא יימשך בעסקיו, וצ"ב].

ללא תורה, לא יוכל בשום-אופן לבוא לידי זהירות, כי הבורא ית' שברא היצר-הרע, ברא לו "תבלין" והוא התורה, וזוהי הרפואה היחידה. כי היצר-הרע חזק הוא באדם מאוד, ומבלי ידיעתו של האדם הולך הוא ומתגבר בו ושולט עליו, ואם יעשה כל התחבולות שבעולם ולא יקח ה"תרופה" שנבראה כנגד היצר-הרע, שהיא התורה הקדושה, לא ידע ולא ירגיש בתגבורת-חליו אלא כשימות בחטאו ותאבד נשמתו.

אבל על-ידי לימוד התורה, יראה דרכיה ציוויה ואזהרותיה, וע"י זה יתעורר ויפנה לדרך טובה. והוא מה שאמרו חז"ל "המאור שבה מחזירו למוטב".

ובכלל זה קביעות העתים בחשבון המעשים ותיקונם, לעסוק בעסק נפשו ותיקון עבודתו.

המפסיד השני:

השחוק והלצון, קשה מאוד, כי מי שטובע בהם הרי הוא כמי שטובע בים הגדול שקשה להימלט ממנו, כי פוגם ביכולת שלו, מאבד את לב האדם עד שאין הטעם והדעה שולטת עליו. וע"י כך מעט מעט סרה היראה ממנו, [כמו שאמרו "שחוק וקלות-ראש מרגילין את האדם לערוה", ואע"פ שחמורה היא בעיני כל בן-דעת ויודע הוא אמיתת גודל-פשעה ורוב-עונשה].

השחוק מונע התבוננות.

מציאות ה"זהירות" ע"י שימת-הלב על הדבר, - וכל עצמו של השחוק מסיר הלב מן המחשבות הישרות והעיוניות ונמצא שלא יבואו הרהורי היראה בלבו כלל.

מונע השפעה של תוכחה, אפילו התעוררות עצומה [להתבוננות וזהירות] שנובעת מעיון [בדברים המעוררים] או מפשפוש במעשים, הכל מתבטל ע"י ליצנות אחת ושחוק קטן.

[וכמו "המגן המשוח בשמן", שגורם לחיצים להחליק ונופלים כולם ארצה].

ישעיהו הנביא זועק: "ועתה אל תתלוצצו, פן יחזקו מוסריכם". ביאור דבריו: הליצנות היא סיבת הרעה, שמונעת האדם מלקבל תוכחה עד שאין לו תקוה. והלץ מביא "ייסורים" על עצמו, כי זהו דבר שהדין נותן אותו, לפי שאינו מקבל תוכחה, אין לו תיקון אלא הייסורים, כי אותם לא יוכל לבטל ע"י ליצנות, [כדרכו לדחות תוכחות ע"י ליצנות].

כה חמור הוא עוון הליצנות, וחמור עונשו, וכדברי חז"ל שקשה ליצנות שתחילתה יסורין וסופה כליה.

* * *

טל לשמור בתפילה ולעורר רחמי שמים, לרפואת הרב רפאל מוביל בן ריין, ולרפואת האבדן רפאל שמואל בן יפה
לרפ"ש בתשס"ו

e-mail

zichronmeir@shtaygen.co

יוצא לאור ע"י כולל "זכרון מאיר" – חניכי סלבודקה

מקום הלימוד: בני-ברק, ישראל

טל: 02-125547

כתובת למכתב:

ת.ד. 507 בני-ברק 5110000

Address for letters:

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000

507 בני-ברק 5110000